

Bildande av Tvärhuggets naturreservat i Älvdalens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området är ca 34,3 ha och består av en brant bergssluttning med högvuxen barrnaturskog och med ett anslående inslag av gamla tallar. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Tvärhuggets naturreservat
Kommun	Älvdalen
Län	Dalarna
NVR id	2041134
Natura 2000-beteckning	SE0620018
Församling/socken	Särna
Naturgeografisk region	33g. Förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation. Dalarnas och Härjedalens näringsfattiga område
Fastigheter	Heden 11:13. Ägs i sin helhet av Staten genom Naturvårdsverket.
Areal	Total areal: 34,3 ha Landareal: 34,3 ha Produktiv skogsmark: 28 ha

Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Huvudsyftet med naturreservatet är att bevara den naturskogsartade skogen för fortsatt fri utveckling. Förekommande ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas genom intern dynamik och andra naturliga processer. Brandpräglade bestånd ska brännas med lämpliga intervall eller på annat sätt bevaras talldominerade.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Inom ramen för syftet ska naturreservatet även stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser i ett storslaget, av människa i sen tid föga påverkat skogsområde samt ge möjlighet till vetenskaplig forskning. Lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

De livsmiljöer och arter enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG som förekommer i det befintliga Natura 2000-området Tvärhugget ska skyddas och gynnsam bevarandestatus upprätthållas. Förekomsterna av rödlistade arter ska bevaras i livskraftiga bestånd.

Syftet ska nås genom att:

Föreskrifter för området

- Skogen undantas från skogsbruksåtgärder och annan påverkan som kan påverka naturvärdena.
- Våtmarkerna skyddas från påverkan.

Skötselåtgärder i enlighet med skötselplan

- Skötselåtgärder vidtas för att gynna tallskogens värden.
- Information över området tas fram som besökande ska finna vid området.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Biologiska värden

De biologiska bevarandevärdena är prioriterade och särskilt de värden som är knutna till mer opåverkade skogsbestånd med stort inslag av mycket gamla träd.

Delar av områdets skogar utgörs av brandpräglad tallskog, andra delar av fuktig granskog av höjdlägeskaraktär. Branddödade tallar hyser ibland varglav i stor mängd.

Friluftsliv

Tvärhugget är lättillgängligt tack vare läget intill landsvägen mellan Särna och Mörkret. Områdets storslagna skog med de mäktiga, gamla träden är en upplevelse för besökare.

Natura 2000

Tvärhugget är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket. Syftet med Natura 2000-området SE00018 Tvärhugget är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för följande naturtyper:

- Västlig taiga (kod 9010))
- Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (kod 7140)
- Skogbevuxen myr (kod 91D0)

Miljömål

Detta beslut om att skydda Tvärhuggets naturreservat bidrar till att uppfylla miljömålen Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

Motiv för bildande av naturreservat**Skyddsform**

Det främsta hotet mot områdets naturvärden är skogsbruk.

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Planeringsbakgrund

Tvärhugget är utpekad som särskilt skyddat område enligt 7 kap 27§ miljöbalken, så kallat Natura 2000-område. Tvärhugget ingår i Länsstyrelsens Naturvårdsprogram som område av klass III, "högt värde"

Skydd av Tvärhugget harmoniserar med kommunens översiktsplan.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan. Detsamma gäller för uppföljning av bevarandemål och åtgärder. Vidare ska föreskrifterna heller inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar och ledningar/ledningsgator som syns på beslutskartan, bilaga 2.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämma eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
3. gödsla, sprida aska eller använda bekämpningsmedel,
4. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
5. framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen med följande undantag:
 - Transportera ut älg, björn, större hjortvilt eller vildsvin med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen
6. plantera in växter eller djur.
7. utan Länsstyrelsens tillstånd sprida kalk.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov.
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning inom områden som framgår av karta, bilaga 3,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar,

2. framföra motordrivet fordon på barmark.

Utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter)

Motiv till och förtydliganden av föreskrifter

A. I *punkterna A1 – A7, C1 – C3* förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och naturskogens växter och djur.

I *punkt A1 – A3* förbjuds åtgärder som kan skada den känsliga fysiska miljön och inte minst hydrologin som är grunden för de kalkrika kärrrens karaktär. Normalt underhåll av befintliga vägar och ledningar är dock undantaget, men bör ske först efter samråd med Länsstyrelsen. Jakten regleras inte i föreskrifterna eftersom den bedöms kunna bedrivas utan att skada reservatets naturvärden. Dock får jakten bedrivas utan att fasta pass anläggs eller röjs eftersom detta står i strid med föreskrifterna A2 och A4. Saltstenar kan placeras ut, men i så fall på fast mark utan risk för påverkan på våtmarkerna.

I *punkt A4* förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

I *punkt A5* och *C2* förbjuds med vissa undantag framförande av motordrivet fordon i terrängen på barmark. Detta är i huvudsak även förbjudet enligt terrängkörningslagen, men förtydligas genom denna föreskrift. Föreskriften syftar till att minimera skador på den känsliga vegetationen. Begreppet ”skador”, som nämns i undantaget för uttransport av vilt, ska i detta sammanhang inte tolkas så strikt som ”märken”. Eventuella spår måste dock alltid kunna växa igen under en vegetationssäsong.

Snöskoterkörning regleras inte i föreskriften då omfattningen av den körning som idag sker bedöms vara så ringa att ett förbud inte är motiverat i området.

Punkterna B 1 – B 3 medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Skötsel genom naturvårdsbränning är nödvändig för att återskapa vissa naturvärden. Kärr som är påverkade av dikning kräver återställning genom igenläggning av diken för att återfå en naturlig hydrologi och med tiden en ursprunglig vegetation. Uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

Punkterna under C inskränker allmänhetens nyttjande av området

C1. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. Matsvamp och bär får givetvis plockas i reservatet.

C2. Fordonstrafik utanför väg skulle utgöra en allvarlig störning, medföra slitageskador och riskera att påverka områdets känsliga hydrologi.

C3. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

Ärendets handläggning

Naturskogen med de urgamla jättetallarna har varit känd och uppmärksammas under lång tid. Området avsattes som ett internt reservat av förra markägaren Korsnäs.

Tvärhugget redovisas i länets Naturvårdsprogram som en värdefull skog med tonvikt på de gamla tallarna. Områdets värde som naturtypen "Västlig taiga" gjorde att det kom att föreslås och ingå i EU:s nätverk av skyddad natur: Natura 2000.

Staten förvärvade 2008 västra hälften av Tvärhugget från Bergvik Skog AB och samma år resten av reservatet genom ett markbyte där Särna-Idre Besparingsskog erhöll bytesmark från Sveaskog vid Fulufjäll.

Vid remissen har **Älvdalens kommun** svarat att inga synpunkter finns på förslaget.

Jägareförbundet Dalarna tillstyrker förslaget. **SGU** anser att deras geologiska information har använts på ett bra sätt. **Fortum** påpekar vikten av möjlighet till underhåll av ledningar och ledningsgator. **Skogsstyrelsen** har inga erinringar mot reservatet, men påtalar svårigheterna med den föreslagna naturvårdsbränningen. Även **Särna-Idre Besparingsskog** ser svårigheter med naturvårdsbränning och önskar att Länsstyrelsen överväger andra alternativ. **Särna-Idre Älgkötselområde** har inget att invända mot reservatet, men har som önskemål att större guidade grupper inte besöker området under de första dagarna av björn- och älgjakten, samt att man i förväg informerar älgjaktlagen om så skulle ske under övrig jakttid. **Särna Fornminnesförening** har inga invändningar mot förslaget. **Trafikverket** påpekar att röjning av vegetation ska kunna ske efter vägen och att vägområdet måste kunna hållas öppet för plogning och andra drift- och underhållsåtgärder

Upplysningar

Dispens från föreskrifter mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge tillstånd eller dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. I och med områdets status som Natura 2000 gäller dock särskilda bestämmelser för tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk.

I den slutliga handläggningen deltog även jurist Gunilla Garbergs, antikvarie Sigrid Tuvall, samhällsplanerare Frida Ryhag, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och natur-skyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Maria Norrfalk

Lennart Bratt

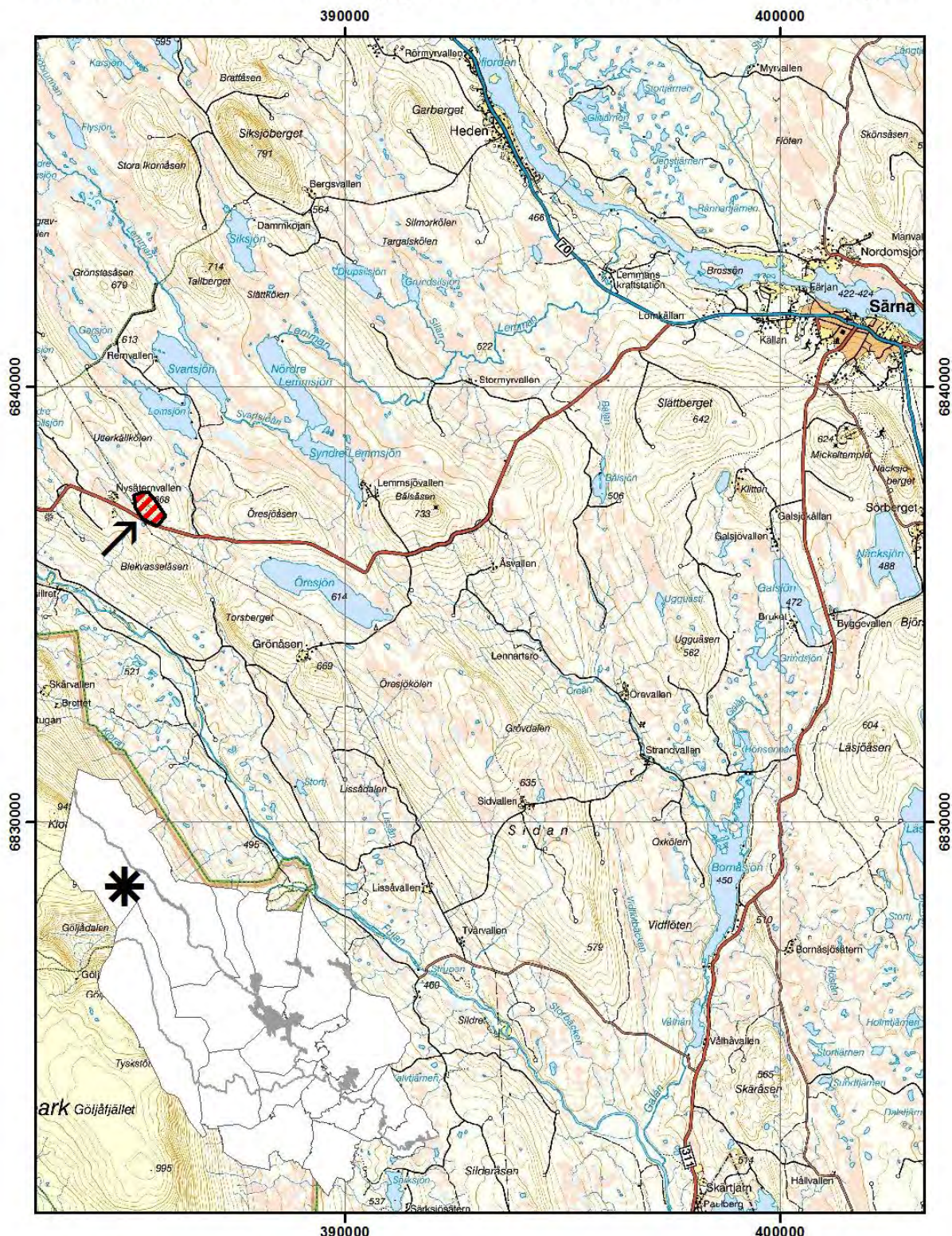
Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Karta över skötselåtgärder
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

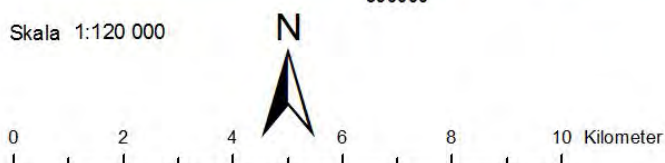
Sändlista: (sändlistan är borttagen i webbversionen)

Översiktskarta Tvärhuggets naturreservat

Bilaga 1

Skala 1:120 000

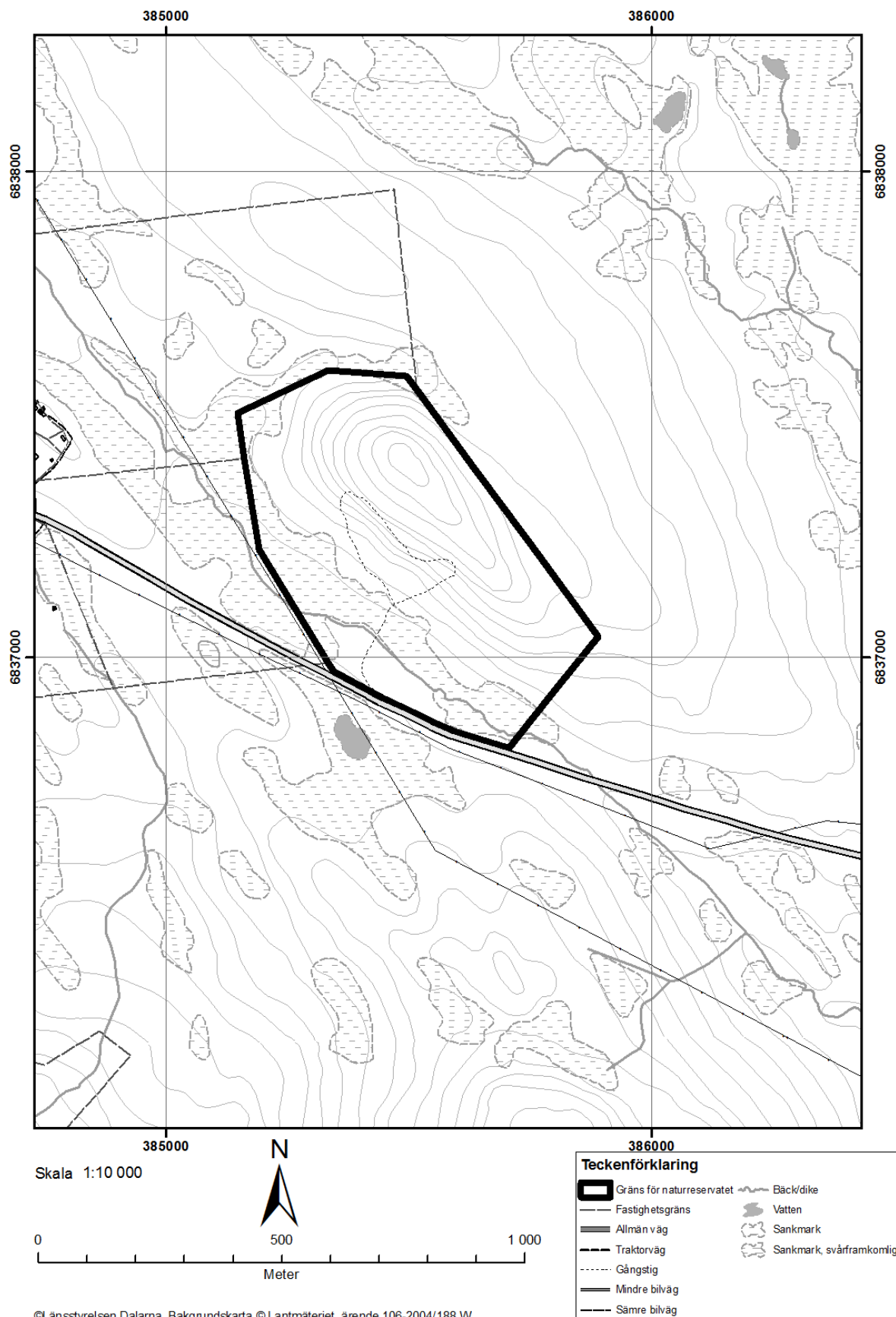

Teckenförklaring

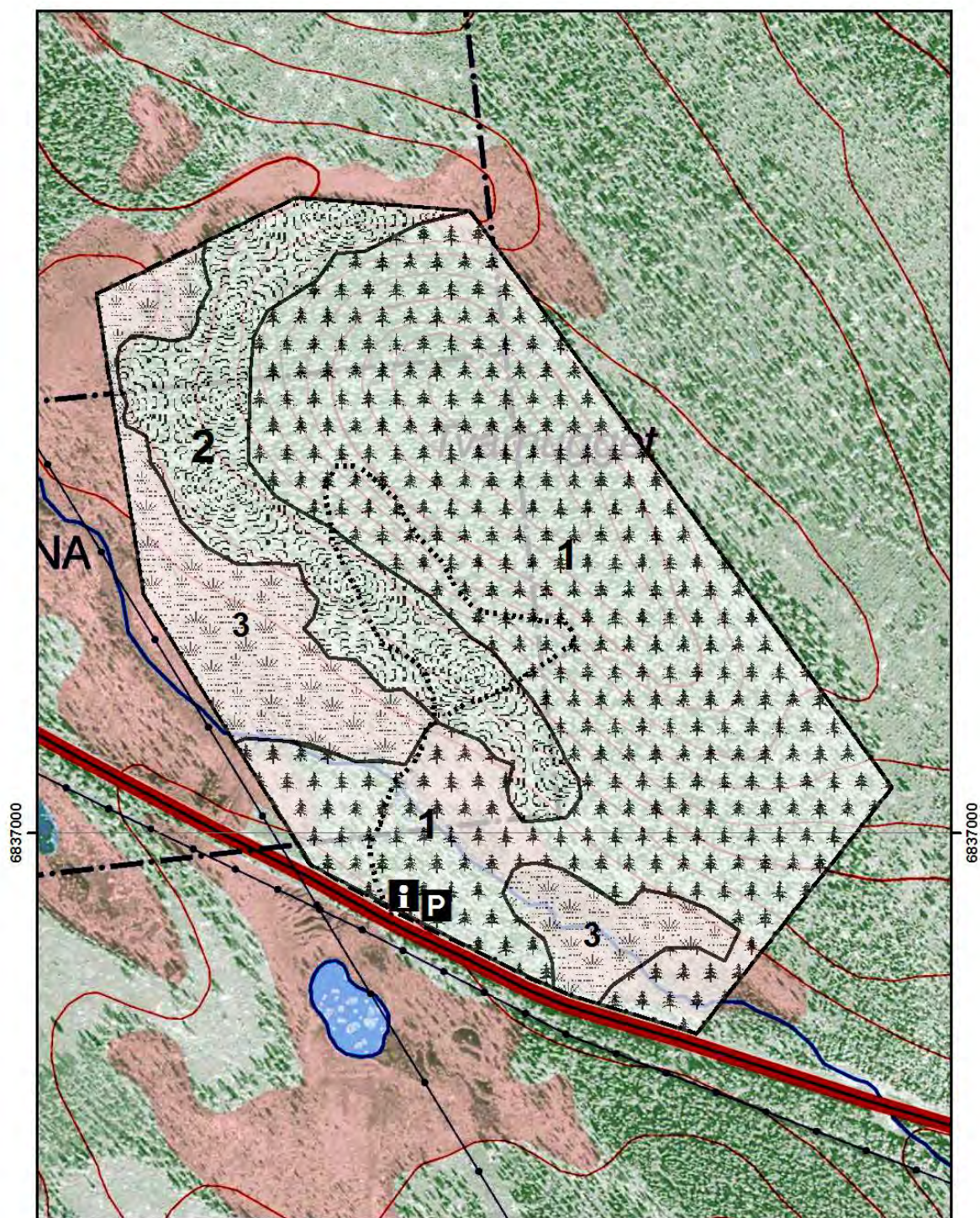
 Tvärhuggets naturreservat

Beslutskarta Tvärhuggets naturreservat

Bilaga 2

Naturreservatet Tvärhugget – Skötselkarta Bilaga 3

Skala 1:5 000

0 250 500 Meter

©Länsstyrelsen Dalarna, Bakgrundskarta © Lantmateriet, ärende 106-2004/188 W

Teckenförklaring

Gräns för naturreseptet

Skötselområden

- 1. Skog för fri utveckling
- 2. Skötsel naturvårdsbränning
- 3. Våtmark, ingen skötsel

Skötselplan för naturreservatet Tvärhugget

Tvärhugget sett från myren i sydväst.

Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET TVÄRHUGGET.....	1
BESKRIVNINGSDDEL.....	3
1. Beskrivning av bevarandevärdena	3
1.1 Administrativ data	3
1.2 Beskrivning av området	3
1.3 Källförteckning	5
PLANDEL.....	7
2 Avvägningar mellan bevarandevärden	8
2.1 Syfte med naturreservatet	8
2.2 Prioritering mellan bevarandevärden.....	8
3 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder.....	8
4 Jakt och fiske.....	14
5 Dokumentation och uppföljning	14
6 Revidering av skötselplanen.....	14
7 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	14

Beskrivningsdel

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativ data

Namn	Tvärhuggets naturreservat
NVR id	1013599
Natura 2000-beteckning	SE 0620018
Län	Dalarna
Kommun	Älvdalen
Markslag: <i>(uppdelning i enlighet med Naturvårdsverkets rapport nr 5391)</i>	
Tallskog	1,7 ha
Granskog	14 ha
Barrblandskog	8,3 ha
Barrsumpskog	2,7 ha
Lövblandad barrskog	1,2 ha
Impediment	0,2 ha
Våtmark	6,2 ha
Totalt	34,3 ha
Nyttjanderätter	-
Bebyggelser och anläggningar	Saknas inom reservatet, men 50 kV-ledningen Idre-Sälen tangerar reservatsgränsen liksom vägen 1056 Särna-Mörkret.

1.2 Beskrivning av området

1.2.1 Geovetenskap

Tvärhugget bildar, vilket namnet antyder, ett skarpt avsatt bergmassiv med en vida synlig brant sydsluttning. Toppen når drygt 665 meter över havet (Generalstabsbladet anger 668 m ö h.). Bergets lägre delar och omgivande myrmark ligger som lägst på 610 m ö h.

Berggrunden i Tvärhuggets högre belägna, norra delar utgörs av sårnadiabas med en gräns i sydsluttningen mot nedåt anstående öjebasalt. Berggrundens gynnsamma inverkan på skogstillväxten är en del i förklaringen till den grova, resliga skogen och till de artrika kärr och sumpdrag som finns här och var.

Jordarten är en normalblockig morän. De brantaste delarna av sydslutningen utgörs av lodytor som dock endast är några meter höga.

Ett par av Blekvasslans källbäckar dränerar Tvärhuggsområdet söderut, ner mot Västerdalälven.

1.2.2 Biologi

Vegetation och flora

Tvärhugget uppvisar mycket stor variation i vegetationstyper. Magrast tänkbara lavtallskog växer i de sydöstra delarna angränsande mot myren. Så snart slutningen blir mer påtaglig blir näringsförhållandena mer gynnsamma och tallskogen övergår i barrblandskog. I dessa delar växer de jättetallar som har gjort området uppmärksammat. Vissa av dem är säkerligen äldre än 300 år. En av Korsnäs uppmätt tall är 24 meter hög, har en diameter på 86 cm och ett virkesinnehåll om 10 m³. Vackert silverfärgade torrtallar av imponerande dimensioner finns i stort antal, ofta utrustade med bohål.

Friskare partier får inslag av örter som ekbräken, skogsnycklar och stenbär. Mot öster och norr är förhållandena fuktigare vilket medför att granen blir allenarådande och fåltskiktet dominerat av blåbär. Vitmossor börjar uppträda i bottenskiktet och granarna blir vackert hänglavsbevuxna.

Ner mot bäcken finns sumpskog som i vissa delar är örtrik som en följd av påverkan från diabasberggrunden. Detta gäller även de våtmarker som omger berget. Dessa utgörs mestadels av fattigkärr, men som stråk finns artrikare kärrtyper med exempelvis ängsvädd och purpurvitmossa.

Områdets ”lägre” flora är bristfälligt känd vilket är synd eftersom naturskogsmiljön kan förväntas gynna ett flertal idag sällsynta och rödlistade arter med krav på orörd skog. Varglav uppträder i praktfulla bestånd på två av myrmarkens gamla torrakor.

Fauna

Områdets ”högre” fauna är inte undersökt, men kan antas innefatta för trakten typiska arter. Vad som sägs ovan om den lägre floran gäller säkerligen även den lägre faunan.

Värdefulla arter -tabell som kan användas för arter:

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Kötticka	Leptoporus mollis	NT, S
Varglav	Letharia vulpina	NT, S

Tabell över artförekomst av rödlistade arter eller signalarter. 1 Rödlistade arter enligt ArtDatabanken 2010: (RE) Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist. 2 Signalarter enligt Skogsvårdsstyrelsen. (S).

Natura 2000

För Natura 2000-området Tvärhugget finns en bevarandeplan utarbetad vilken dock inom kort kommer att ersättas av en ny som följer de starkt modifierade riktlinjer som idag gäller. I och med detta kommer målindikatorer för uppföljningen att tas fram och anges i

det system för handhavande av uppföljning av skyddad natur som tillhandahålls av Naturvårdsverket. Uppföljningen kan ske både på specifikt Naturaområde/naturreservat eller inom en större trakt med likartade naturförutsättningar. Systemet innebär också en flexibilitet med möjlighet att vid behov förändra målbildindikatorerna utan justering av skötselplanen.

Basinventeringen av Naturaområdet kommer att vara det viktigaste underlaget för bevarandeplanen. Basinventeringsdata finns redan idag tillgänglig för skogsmarken, medan det ännu saknas för våtmarkerna. Denna skötselplan försöker så långt möjligt tillgodose de krav som kan förväntas komma att ställas på de utpekade Naturhabitaten.

Bevarandesyfte

Det främsta syftet för området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för samtliga naturtyper och arter som legat till grund för utpekandet av området till nätverket Natura 2000.

Bevarandemål

Bevarandemålen anges under respektive naturtyp i skötselområdesbeskrivningarna.

De aktuella Naturhabitaten är:

- Västlig taiga (kod 9010)
- Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (kod 7140)
- Skogbevuxen myr (kod 91D0)

1.2.3 Kulturhistoria

Tvärhugget är föga påverkad av skogsbruk, men saknar inte stubbar som spår efter äldre dimensionshuggningar. De östra, flackare och grandominerade delarna har berörts av skogsbruk även i något modernare tider, osäkert när. Skogsbrand har varit en viktig faktor i skapandet av dagens skogstillstånd, vilket flertalet brandspår i de gamla tallarna minner om.

Nysäternavallens fåbodar väster om Tvärhugget ligger på endast 500 meters avstånd. Sakerligen har en betydande betespåverkan funnits under fåbodens bruksperiod, men spår efter detta är idag svåra att upptäcka. Enligt uppgift finns en gammal, övervuxen potatisåker tillhörig fåboden i bergslutningen. En fornminnesinventering vore önskvärd.

1.2.4 Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Tvärhugget besöks relativt frekvent sommartid tack vare närheten till väg, den anlagda stigslingan och de sevärda gammeltallarna. För övrigt sker visst nyttjande av området under jakttid.

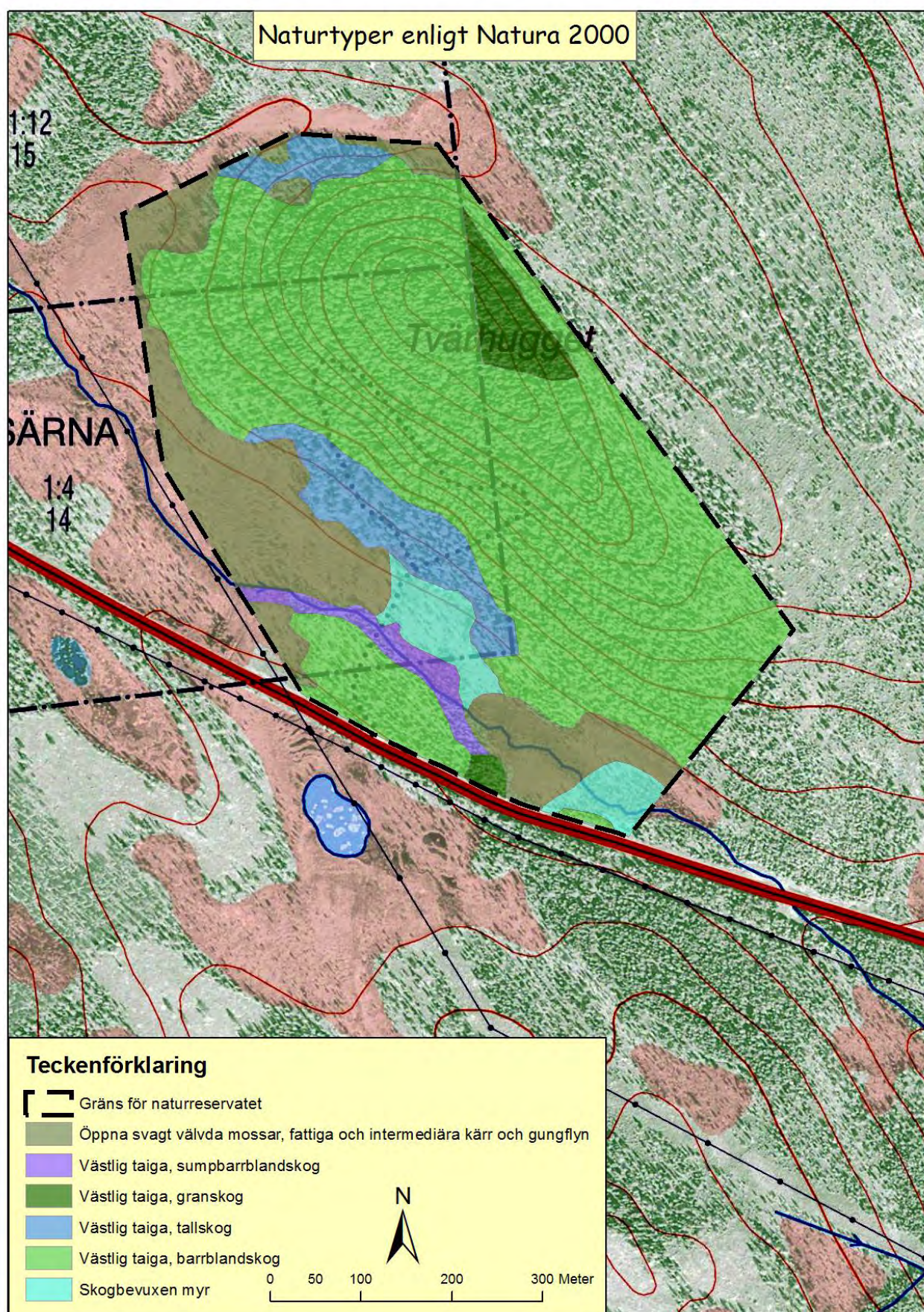
Tvärhugget ingår i Särna-Idre Älgskötselområde. Jakten utövas av Silsjöns jaktlag.

1.3 Källförteckning

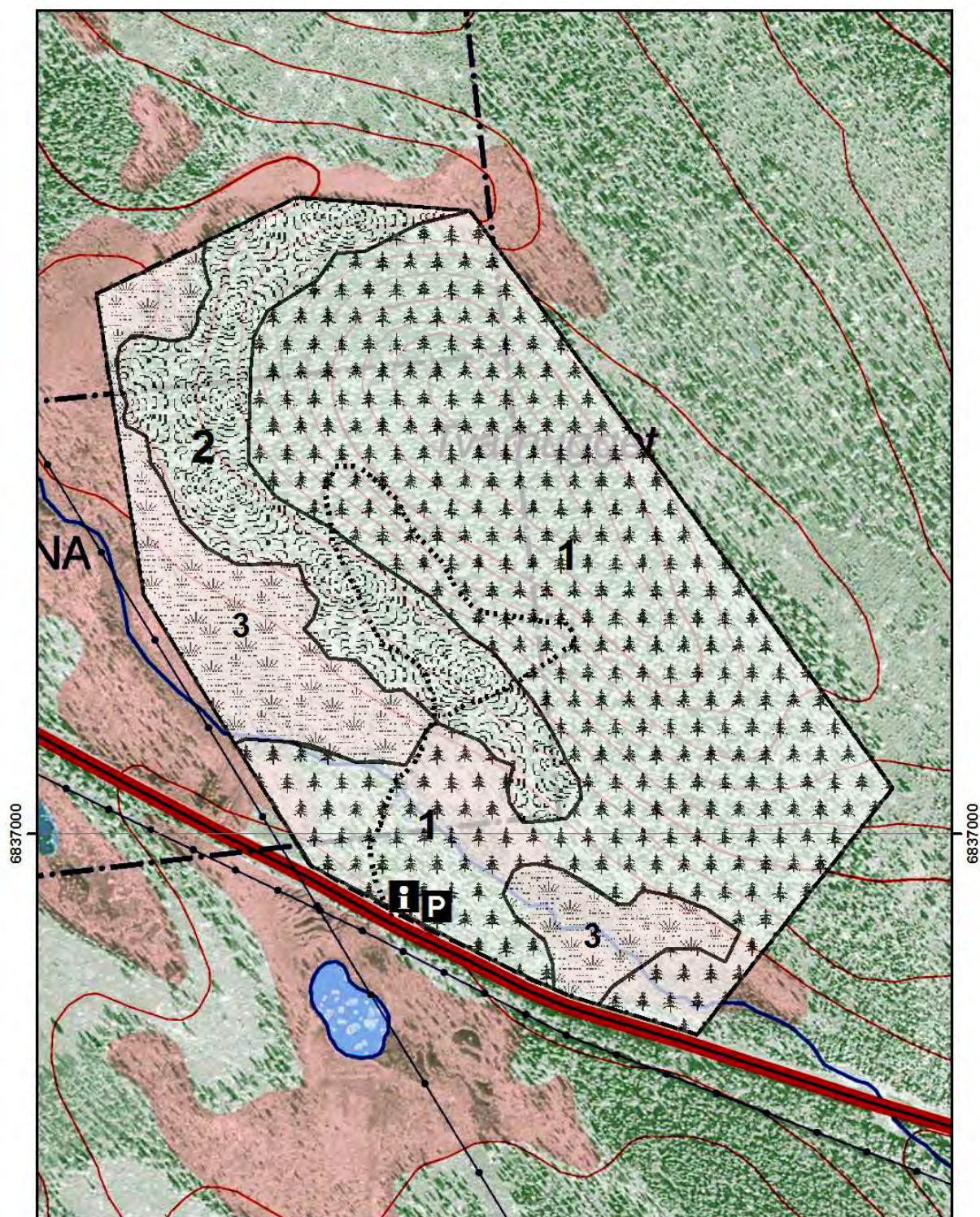
Länsstyrelsen i Kopparbergs län. 1988: Naturvårdsprogram för Kopparbergs län.

Sveriges Geologiska Undersökning. 2013: Jordarter 1:100 000 – 1:250 000 – Databas.

Sveriges Geologiska Undersökning. 2013: Berggrund 1:250 000 – Databas.

Naturreservatet Tvärhugget – Skötselkarta

Skala 1:5 000

0

250

500 Meter

Teckenförklaring

Gräns för naturreservatet

Skötselområden

- 1. Skog för fri utveckling
- 2. Skötsel naturvårdsbränning
- 3. Våtmark, ingen skötsel

Plandel

2 Avvägningar mellan bevarandevärden

2.1 Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Huvudsyftet med naturreservatet är att bevara den naturskogsartade skogen för fortsatt fri utveckling. Förekommande ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas genom intern dynamik och andra naturliga processer. Brandpräglade bestånd ska brännas med lämpliga intervall eller på annat sätt bevaras talldominerade.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Inom ramen för syftet ska naturreservatet även stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser i ett storslaget, av människa i sen tid föga påverkat skogsområde samt ge möjlighet till vetenskaplig forskning. Lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

De livsmiljöer och arter enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG som förekommer i det befintliga Natura 2000-området Tvärhugget ska skyddas och gynnsam bevarandestatus upprätthållas. Förekomsterna av rödlistade arter ska bevaras i livskraftiga bestånd.

2.2 Prioritering mellan bevarandevärden

De biologiska bevarandevärdena är prioriterade och särskilt de värden som är knutna till mer opåverkade skogsbestånd med stort inslag av mycket gamla träd. Tvärhugget är lättillgängligt tack vare läget intill landsvägen mellan Särna och Mörkret. Områdets storslagna skog med de mäktiga, gamla träden är en upplevelse för besökare. Inom ramen för syftet bör därför rymmas att hålla den stig som redan finns väl uppmärkt och eventuellt skyltad med information om naturskogens värden i likhet med tidigare skyltning.

3 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nya nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur.

Reservatet är indelat i 4 skötselområden:

1. Äldre skog med friutveckling
2. Brandpräglad talldominerad skog med naturvårdsbränning
3. Våtmarker
4. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre skog med fri utveckling; Västlig taiga (9010) undertyperna granskog, barrblandskog och sumpbarrblandskog samt Skogbevuxen myr (91D0) (23 ha)**Beskrivning**

Gammal, mer eller mindre grandominerad skog av frisk eller fuktig ristyp med stort inslag av hänglavar. Angränsande mot de öppna myrarna och längs bäcken finns sumpskog och skogbevuxen myr. I Natura 2000-hänseende har naturtypen i "Basinventeringen" bedömts ha uppnått gynnsam bevarandestatus i de delar som är belägna i branten, medan resten har bedömts ha "icke fullgod status". Bedömningen torde grunda sig på att de virkesuttag som har skett historiskt har medfört en brist på riktigt gamla träd, torrträd och lågor i jämförelse med naturstadiet – ett inte ovanligt förhållande i våra naturreservat. Med ett naturligt åldrande utan ingrepp bör skogen inom en ganska snar framtid uppnå gynnsam bevarandestatus.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av olikåldrig skog dominerad av gamla granar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och

nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling.

Arealen ska vara 23 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområde 2: Brandpräglad talldominerad skog med naturvårdsbränning, Västlig taiga (9010) undertyp tallskog (6 ha)

Beskrivning

Basinventeringen har bedömt att dessa delar av Tvärhugget har gynnsam bevarandestatus.

Skötselområdet omfattar talldominerad, brandpräglad skog i sydvästsluttning och nedanför denna. Graninväxningen ökar uppåt branten och österut..

Tvärhugget ligger inte i någon prioriterad bränningstrakt enligt länets strategi för naturvårdsbränning, men skötselområdets brandpräglade karaktär gör att skötselmetoden ändå bör användas. Genomförandet kräver dock noggrann planering eftersom naturliga brandgränser mot norr och öster saknas.

Bevarandemål

Beståndsstrukturen har uppnått en flerskiktning som är typisk för tallnurskog på jämförbar mark. Stående död ved finns i form av torrakor eller högstubbar och ett påtagligt inslag av gamla tallar ingår i beståndet. Graninslaget är begränsat. Arealen ska vara 6 ha.

Skötselåtgärder

Restaurering och löpande skötsel

För att återskapa och bevara tallskogens brandprägel och naturliga struktur krävs skötsel. Naturvårdsbränning är den metod som står till buds eftersom naturliga bränder mycket sällan uppkommer. Lämpliga mål för bränningen kan vara att:

- bibehålla eller skapa en naturligare beståndsstruktur.
- främja bildning av lågor och torrakor av god kvalitet
- skapa brandljud.
- i örtrikare delar gynna markfloran

Bränning av respektive yta bör ske med ca 50 års mellanrum eller med intervall som studier av områdets brandspår påvisar. Bränningsplaneringen ska ta hänsyn till den framtagna regionala bränningsstrategin. Detaljplanering av bränningsområden får ske i särskild ordning och behandlas inte i denna skötselplan.

Vid bränning ska målsättningen vara en hög överlevnad (>75%) av gamla tallar (>200 år) då dessa utgör en brist i landskapet i stort. Gränser för bränning ska så långt som möjligt utnyttja naturliga brandhinder som dock kan förstärkas tillfälligt. Transporter av material med mera får inte skada mjuka markpartier. Efter bränning ska föryngring ske på naturlig väg.

Bränning ska i regel ej föregås av avverkning av träd. Vid bränning är det viktigt att träd med ristningar inte berörs. Samråd ska utföras med Kulturmiljöfunktionen på Länsstyrelsen innan bränning genomförs.

Som alternativ till bränning i känsligare delar kan de grova tallarna gynnas genom ringbarkning av gran.

Brandpräglad tallskog i reservatets sydvästra del.

Skötselområde 3: Våtmark; Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)(5 ha)

Beskrivning

Våtmarker omger berget i alla väderstreck utom åt öster. Dessa är huvudsakligen utbildade som artfattiga fastmattekärr, men med mindre, insprängda artrikare fläckar. Något näringsrikare delområden finns med frodig växt av tråd- och flaskstarr, säkerligen en gång värdefulla slätterkärr.

Bevarandemål

Våtmarkerna är inte bedömda i basinventeringen, men kan förutsättas vara i gynnsam bevarandestatus i och med att de är opåverkade. Områdets våtmarker ska ha en bibehållen karaktär som uppvisar stor variation i struktur och artrikedom, och med ingående våtmarkstypers karakteristiska artsammansättning. Arealen våtmark ska vara 5 hektar.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

Fastmattekärr dominerat av flaskstarr.

Skötselområde 4: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

En bra parkering finns inom reservatet intill landsvägen. Stigen som leder från parkeringen och vidare upp i berget är i gott skick och nyligen spångad över bäcken och myren.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där ska finnas på en informationstavla i anslutning till parkeringen och på Länsstyrelsens hemsida. Informationsskyltarna bör ha en text som även berör kulturlandskapet i området genom att beskriva hur man har levt och verkat i landskapet och kopplingen till den intilliggande fäboden. Spångerna ska vara välskötta och vandringsleden tydligt utmärkt.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Stigen bör märkas ut tydligare på några ställen där den kan vara svår att följa.

Löpande skötsel
Underhåll av
parkeringsplats,
skyltning, stigar
och gränsmar-
kering.

*Stigen, där den
slingrar fram bland
gammeltallarna.*

4 Jakt och fiske

Jakten är inte reglerad i reservatsföreskrifterna, men måste bedrivas utan fasta passanläggningar. Saltstenar kan placeras ut, men i så fall på fastmark i de östra delarna av reservatet där de känsliga våtmarkerna inte skadas av tramp med mera. Fiske bedrivs inte inom reservatet.

5 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen kommer att ske översiktligt för likartade skogstyper inom en större trakt för de delar som har gynnsam bevarandestatus medan område 1 som inte har uppnått gynnsam bevarandestatus bör följas upp specifikt. Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljning kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus

Restaureringsåtgärder

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren i samverkan med funktionen för områdesskydd vid Länsstyrelsen.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

6 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

7 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Informationsskyltar	2014	1	Reservatsanslag
Iordningställande av parkering och led	2014	1	Reservatsanslag
Bränning	2015- 2020	2	Reservatsanslag
Underhåll av parkeringsplats, skyltning, stig och gränsmarkering.	Löpande	-	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Löpande	-	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Löpande	-	Anslag för uppföljning